

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.12.2014 № 1528)

Ефективна
ЕКОНОМІКА

Дніпропетровський державний
аграрно-економічний університет

№ 8, 2013 [Назад](#) [Головна](#)

УДК 330.3

М. В. Кирику,
асистент кафедри маркетингу, ДВНЗ «Криворізький національний університет»

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІНФРАСТРУКТУРНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

М. V. Kyryku,
Teaching Assistant Marketing Department, SHEE "Kryvyi Rih National University"

STATE REGULATION OF INFRASTRUCTURE SUPPORT OF INVESTMENT-INNOVATION ACTIVITIES OF PRODUCTION ENTERPRISES

В статті викладені результати дослідження з питань державного регулювання інфраструктурного забезпечення інвестиційно-інноваційної діяльності промислових підприємств. Проведений аналіз нормативно-правових документів України з регулювання діяльності у сфері забезпечення інвестиційно-інноваційної діяльності промислових підприємств, серед яких розглянуто Закони України «Про інноваційну діяльність», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про наукову і науково-технічну експертизу», «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків». Визначено, що одним з головних завдань, що стоять перед державою у цьому зв'язку, є створення необхідної нормативно-правової бази.

The article sets forth state regulation of infrastructure support of investment-innovation activities of production enterprises. The analysis of legal documents is done. These documents are regulations in the sphere of investment and innovation activity of production enterprises, including the reviewed laws of Ukraine "On innovation activity", "On scientific and technical activity", "On scientific and technical expertise", "On Special Regime of Innovation Activity of Technological Parks". It was determined that one of the main challenges the country faces in this regard is to create the necessary legal framework.

Ключові слова: державне регулювання, нормативно-правове забезпечення, інвестиційно-інноваційна діяльність, промислові підприємства, інноваційна активність.

Keywords: government regulation, regulatory support, investment and innovation, industry, innovative activity.

Постановка проблеми. Актуальною проблемою сучасної економіки України є утвердження інноваційної моделі її розвитку. Не має ніякого сумніву в тому, що це можливо лише за умови формування в країні повноцінного ринку інновацій. Про це свідчить і практика – ринок здатний створити передумови взаємозалежності між такими соціально-економічними явищами, як ринковий попит, розвиток виробництва та здатність промисловості оперативно реагувати на інновації. За оцінками ряду вітчизняних науковців, реалізація такого пріоритетного напрямку, як формування ринку інновацій, можлива лише при задіяні внутрішньої мотивації виробників до створення високоефективної техніки [8, с. 27-28].

Налагодження тісних стабільних зв'язків між ринком, економікою та наукою можливе лише за умови наявності в державі ефективної сучасної інноваційної інфраструктури.

Питання становлення та належного функціонування інноваційної інфраструктури мають приділяти увагу всі суб'єкти інноваційної діяльності в Україні. Особливу роль при цьому повинна відігравати держава, всебічна підтримка якою розбудови інфраструктури інноваційно-активних підприємств має носити цілеспрямований характер.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика дослідження інноваційно-інвестиційного розвитку займає чільне місце в працях вітчизняних та зарубіжних дослідників. Достатньо обширною є база нормативно-правових документів України з регулювання діяльності у сфері забезпечення інвестиційно-інноваційної діяльності промислових підприємств, серед яких основними є: Закони України «Про інноваційну діяльність» [2], «Про наукову і науково-технічну діяльність» [3], «Про наукову і науково-технічну експертизу» [4], «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків» [6].

Формування цілей статті. В статті викладені результати дослідження з питань державного регулювання інфраструктурного забезпечення інвестиційно-інноваційної діяльності промислових підприємств.

Виклад основного матеріалу дослідження. Згідно з положеннями Закону України «Про інноваційну діяльність» [2], інфраструктура – це сукупність підприємств, організацій, установ, їх об'єднань, асоціацій будь-якої форми власності, що надають послуги із забезпечення інноваційної діяльності (фінансові, консалтингові, маркетингові, інформаційно-комунікативні, юридичні, освітні тощо).

Варто звернути увагу на той факт, що чинним законодавством державне сприяння розвитку інфраструктури віднесено до числа основних принципів, які лежать в основі державної інноваційної політики. Як вважається, порушення проблеми сприяння розвитку інфраструктури до рівня принципу є свідченням усвідомлення законодавчою владою того незаперечного факту, що без наявності належної інфраструктури про інноваційну діяльність не може бути й мови.

Привертає увагу і той факт, що державна політика у контексті підтримки створення та функціонування інфраструктури має дещо здеформований характер. Державні органи намагаються врегулювати, насамперед, питання фінансової підтримки інноваційного процесу. Зокрема, згідно з Законом України «Про інноваційну діяльність» [69], Кабінет Міністрів України «...створює спеціалізовані державні інноваційні фінансово-кредитні установи для фінансової підтримки інноваційних програм і проєктів, затверджує їх статuti чи положення про них, підпорядковує ці установи спеціально уповноваженому центральному органу виконавчої влади у сфері інноваційної діяльності». До функцій органів виконавчої влади також належить стимулювання комерційних банків, інших фінансово-кредитних установ, що кредитують виконання інноваційних проєктів тощо. Що стосується інших напрямів надання послуг (консалтингових, маркетингових, інформаційно-комунікативних, юридичних, освітніх тощо), то вони, як правило, залишаються поза увагою держави.

Згідно з визначенням терміну «інноваційна інфраструктура» – це сукупність організацій, що мають забезпечувати інноваційну діяльність. Уже з цього видно, що законодавець не розглядає інфраструктуру з точки зору взаємозалежності та взаємної обумовленості всіх структур, які входять до її складу. Разом з тим, на нашу думку, будь-яка інфраструктура може бути ефективною тільки за умов, якщо вона являтиме собою систему, а не сукупність різних структур, як це йдеться у Законі України «Про інноваційну діяльність» [2].

Необхідність системного підходу до вирішення проблеми державного сприяння розвитку інфраструктури пояснюється і тим, що сам суб'єкт такого сприяння

являє собою складну систему державних та незалежних організацій, кожна з яких має власні завдання та функції в питаннях забезпечення та управління інноваційною діяльністю. Так, до структур забезпечення інноваційної діяльності можна віднести такі державні органи, як Департамент інноваційного розвитку, діючий у структурі Міністерства освіти та науки; Українську державну інноваційну компанію (УДІК); Міжвідомчу комісію з питань науково-технологічної безпеки при Раді національної безпеки і оборони України; Комісію з організації діяльності технологічних парків та інноваційних структур інших типів (КОД); Український інститут науково-технічної і економічної інформації тощо.

Зокрема, головною функцією Департаменту інноваційного розвитку є організація експертиз і здійснення кваліфікування інноваційних проєктів та інноваційної продукції.

Український інститут науково-технічної й економічної інформації бере активну участь в інформаційному забезпеченні інноваційних процесів. Усі організації, які здійснюють розробки технологій за державні кошти, зобов'язані ставити на облік отримані результати до діючого в його структурі банку даних відповідно з вимогами спеціального Реєстру технологій.

Велике значення у розв'язанні проблем державної підтримки інноваційної діяльності відіграватиме створений Державний реєстр технопарків та інноваційних структур інших типів. Останній можна розглядати як один з важливих елементів інфраструктури виробництва у сфері інновацій. Його використання створює передумови для забезпечення комплексного системного підходу до вирішення проблем забезпечення інноваційної діяльності, зокрема, вирішення питань ідентифікації інноваційних структур у межах інформаційного простору, врахування спеціалізації та визначення основних характеристик інноваційного продукту. Це забезпечуватиме доступність інформації про інноваційні структури до зацікавлених користувачів.

Разом з тим діюча інфраструктура управління інноваційного процесу вимагає суттєвого вдосконалення. Адже в цілому вона не в змозі ефективно виконувати поставлені перед нею завдання. Її розширення є об'єктивною необхідністю. Органи виконавчої влади розуміють актуальність вирішення цієї проблеми. Зокрема вже заплановано відкриття при Національному інституті стратегічних досліджень Центру інноваційних і інвестиційних програм. Через названу позабюджетну структуру, в роботі якої беруть участь УСПП та комерційні банки, держава планує впливати на процеси, що відбуваються в інноваційній діяльності [7, с. 9].

У державі ще не створено цілісної мережі інформаційного забезпечення інноваційного процесу. Те, що перебуває в одному регіональному бюро науково-технічної інформації, невідомо іншому. Актуалізується проблема створення інформаційної бази даних щодо технологій, у тому числі подвійного призначення, діяльність якої має спрямовуватися на забезпечення науково-технічного та економічного інформацією органів виконавчої влади, підприємств, організацій тощо.

Безперечно, держава має підтримувати діяльність уже існуючих структур, поширення інноваційних ідей. Зокрема, йдеться про інформаційно-маркетингові центри, створені на базі регіональних центрів науково-технічної інформації. Головним напрямом їх діяльності повинно стати сприяння реалізації на внутрішніх та зовнішніх ринках інноваційних товарів із високим ступенем комерціалізації.

У цілому, за оцінками науковців, робота в цьому напрямі має надзвичайно велике значення. Адже інноваційна діяльність, з одного боку, вимагає вивчення очікувань споживачів, а з другого – «нав'язування» потенційним покупцям найбільш сучасних та ефективних товарів і послуг [1].

Велике значення держава має приділяти вирішенню проблеми створення розгалуженої мережі центрів, формування інноваційної культури.

На даний час законодавча база з регулювання та розвитку інноваційної діяльності в Україні базується на Конституції України і налічує майже вісімдесят різноманітних законодавчих документів.

До основних нормативно-правових документів України з регулювання діяльності у даній сфері відносять Закони України «Про інноваційну діяльність», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про наукову і науково-технічну експертизу», «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків». Проведемо аналіз вищенаведених нормативно-правових документів України:

1. Закон України «Про інноваційну діяльність», у якому говориться, що основними принципами державної економічної політики є: «...орієнтація на інноваційний шлях розвитку економіки України» [2].

У законі дається наступне визначення: «...інноваційне підприємство (інноваційний центр, технопарк, технополіс, інноваційний бізнес-інкубатор тощо) – це підприємство (об'єднання підприємств), що розробляє, виробляє і реалізує інноваційні продукти і (або) продукцію чи послуги, обсяг яких у грошовому вимірі перевищує 70 відсотків його загального обсягу продукції і (або) послуг».

Аналіз статистичних даних за останні роки [9] дозволив дійти висновку про стабільно повільне зростання інноваційної активності промислових підприємств.

Таким чином, розвиток діяльності інноваційно-активних підприємств, а також перетворення виробничих підприємств промисловості України в статус тих, що ведуть інноваційну діяльність повільно, але поступово здійснюється. Тому велику роль в продовженні даної позитивної тенденції є наявність державної підтримки та відповідних програм, законів та інших механізмів державного регулювання інноваційної діяльності. Здебільшого, підприємства, які започатковують інноваційну діяльність більшою мірою розраховують на власні сили, або залучення зовнішніх інвестицій, не рідко це є закордонні інвестиційно-інноваційні проєкти.

Закон України «Про інноваційну діяльність» спрямований на забезпечення рівного захисту прав, інтересів і майна суб'єктів інноваційної діяльності незалежно від форм власності, а також на ефективне інвестування в економіку України, розвитку міжнародного економічного співробітництва та інтеграції [2].

Він дозволяє визначити правові, економічні та соціальні умови інноваційної діяльності. Одним з вагомих факторів стимулювання у відповідності з цим законом є надання пільгового кредитування, яке у свою чергу дає можливість отримати до 50 % безготівково кредитування.

Але водночас Закон України «Про інноваційну діяльність» з часом втрачає свою ефективність. Це обумовлено тим, що протягом дії даного закону було скасовано ряд досить важливих норм.

Наприклад, було скасовано норму відносно надання державного страхування інноваційних проєктів, і у 2005 році згідно із законом України № 2505-IV від 25.03.2005 р. була скасована норма, щодо надання пільг з розмитнення деяких видів товарів протягом терміну дії свідоцтва про державну реєстрацію проєкту.

Тому важливим є недопущення прийняття нових законів та коригувань існуючих, які обмежують підтримку та важелі державного регулювання інноваційної діяльності в країні.

2. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» [3], основною метою якого є забезпечення розвитку усіх сфер суспільного життя, завдяки створенню сприятливих умов для підвищення ефективності наукових досліджень та їх використання.

Розмір фінансування наукової діяльності за даним законом повинен складати 1,7 % від загального ВВП, але протягом терміну його дії він навіть не досягає рівня 1% і складає 0,8%-0,9%. Що свідчить про невиконання норм законодавства в даній сфері у повному обсязі.

3. Закон України «Про наукову і науково-технічну експертизу».

Даний закон дозволяє визначити правові, організаційні і фінансові основи експертної діяльності в науково-технічній сфері, а також загальні основи і принципи регулювання суспільних відносин у галузі організації та проведення наукової та науково-технічної експертизи з метою забезпечення наукового обґрунтування структури і змісту пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки, наукових, науково-технічних, соціально-економічних, екологічних програм і проєктів, визначення напрямів науково-технічної діяльності, аналізу та оцінки ефективності використання науково-технічного потенціалу, результатів досліджень [4].

Згідно зі статтею 31 закону України [4] проведення науково-технічної експертизи фінансується за рахунок коштів державного бюджету. Однак враховуючи фінансову нестабільність країни протягом останніх років, можна стверджувати, що фінансові можливості держави обмежені і недостатні для забезпечення фінансування у повному обсязі, тому не всі підприємства які потребують державної підтримки можуть її отримати. Таким чином, було розроблено Державний реєстр наукових установ, яким надається державна підтримка, що детально викладено у статті 12 закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» № 1977-XII від 13.12.1991 р. (редакція від 06.01.2011 р.).

4. Закон України «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків» № 991-XIV від 16.07.1999 р. (редакція від 01.01.2011 р.) [6].

Даний закон визначає економіко-правові засади впровадження і функціонування режиму інноваційної діяльності 15 технологічних парків: «Напівпровідникові технології і матеріали, оптоелектроніка та сенсорна техніка» (м. Київ), «Інститут електрозварювання ім. Є.О. Патона» (м. Київ), «Інститут монокристалів» (м. Харків), «Вуглемаш» (м. Донецьк), «Інститут технічної теплофізики» (м. Київ), «Київська політехніка» (м. Київ), «Інтелектуальні інформаційні технології» (м. Київ), «Укрінфотех» (м. Київ), «Агротехнопарк» (м. Київ), «Еко-Україна» (м. Донецьк), «Наукові і навчальні прилади» (м. Суми), «Текстиль» (м. Херсон), «Ресурси Донбасу» (м. Донецьк), «Український мікробіологічний центр синтезу та новітніх технологій» (УМБЦЕНТ) (м. Одеса), «Яворів» (Львівська область)».

У теперішній час у нормативно-правовому регулюванні інноваційної діяльності України спостерігається ряд суперечностей і недоліків. Також простежується невідповідність вказаного фактичного виконання деяких норм і зобов'язань, пов'язаних з фінансуванням інноваційної діяльності з боку держави, яка обумовлена в першу чергу економічною кризою і достатньо високою вартістю кредитних засобів.

На порядку денному створення Національного реєстру інноваційних проєктів. Міністерство освіти та науки України має підготувати необхідні для реалізації цієї ідеї підзаконні акти. Названий реєстр створюватиме передумови для забезпечення гласності та рівних умов для всіх учасників інноваційного процесу, починаючи з виникнення інноваційної ідеї та закінчуючи впровадженням нової продукції на ринку товарів та послуг. Із застосуванням його можливостей держава може

забезпечити надійний контроль за ходом витрачання передбачених програмами інноваційного розвитку коштів Державного бюджету, стане надійною перешкодою їх нецільового використання. Важливо підготувати також нормативно-правову базу для створення та діяльності спеціального органу, який би реєстрував названі проекти. Варто підкреслити, що відсутність такої структури суттєво гальмує інноваційну діяльність у сфері промисловості.

Реалізація інноваційної моделі розвитку економіки передбачає високий рівень інформатизації суспільних та економічних процесів. Разом з тим розроблені на основі Закону України «Про Національну програму інформатизації» [5] заходи гальмуються через надзвичайно низький рівень комп'ютеризації в державі.

У зв'язку із цим Президент України Указами «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України» від 3 липня 2003 року, «Про невідкладні заходи щодо виводу з кризового стану науково-технологічної сфери і створення реальних умов для переходу економіки на інноваційну модель розвитку» запропонував Кабінету Міністрів України створити інформаційну базу даних щодо технологій, у тому числі подвійного призначення, для забезпечення відповідною науково-технічною й економічною інформацією органів виконавчої влади, підприємств, організацій. Проте правова неврегульованість питань державної реєстрації завершених технологій та брак коштів для підтримання діяльності інформаційної системи стримують введення її в дію.

Незважаючи на те, що в Україні ще в 1992 році Постановою Кабінету Міністрів було створено інноваційний фонд, його діяльність не принесла очікуваних результатів.

Як свідчить аналіз, Україна намагається використовувати інвестиції, у тому числі й іноземні, для їх залучення до інноваційної сфери. Саме на цьому акцентувалася увага в Указі Президента України «Про Основні напрями інвестиційної політики на 1999-2003 роки» [10]. Зокрема в названому документі підкреслена необхідність підвищення «регулюючої ролі держави» у відновленні інвестиційного процесу шляхом концентрації та спрямування інвестиційних ресурсів бюджетів усіх рівнів, а також кредитних коштів, що залучаються під гарантії Кабінету Міністрів України, у розвиток пріоритетних секторів економіки (тобто, йдеться про інноваційний розвиток економіки). Безперечно, при цьому має бути вирішено і питання розбудови необхідної інфраструктури.

Важливим кроком для подальшої розбудови фінансової складової інфраструктури інноваційного ринку стало відкриття в Україні в 1993 році Агентства міжнародного співробітництва та інвестицій, Інвестиційного банку розвитку приватного сектора економіки, а також створення мережі комерційних банків, інвестиційних фондів, страхових компаній, інформаційно-консалтингових центрів. Уже на кінець 1999 року в державі було зареєстровано 203 комерційних банків тощо. Проте, як свідчить аналіз, більшість із названих структур були не здатні повною мірою обслуговувати інвестиційний процес.

Для координації питань, пов'язаних з інвестиційною діяльністю, з 1997 року функціонує Координаційна рада з питань інвестиційно-клірингового співробітництва. Фактично створено фондний, товарний та валютний ринки, завершено формування дворівневої банківської системи, опановано складні механізми ринку державних цінних паперів.

Проте, на нашу думку, для такої великої держави, як Україна, і цього замало. Необхідно суттєво розширити мережу спеціалізованих фондів, що мають фінансово підтримувати інноваційні проекти, реалізація яких відповідає національним інтересам. Йдеться про створення так званих структурних фондів (Український фонд сільськогосподарського управління та гарантії, Український фонд сприяння розвитку вугільно-видобувної галузі тощо), а також Українського інвестиційного банку. Останній має забезпечувати фінансування проектів, що сприятимуть регіональному розвитку. Як вважається, названий банк має спеціалізуватися на наданні позичок і гарантії стосовно реалізації проектів, зокрема спрямованих на забезпечення переходу підприємств на інноваційний шлях розвитку; фінансову підтримку спільних регіональних інноваційних проектів за умов, якщо їх реалізація (з огляду на масштаби) не може бути повною мірою профінансована їх ініціаторами.

Позитивну роль у інноваційному процесі могла б відігравати і УДІК, основні функції якої не тільки відповідають, але й виходять далеко за межі завдань Державного інноваційного фонду, визначених у ст. 38 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» [3].

Варто однак зазначити, що за умов відмови держави фінансово підтримувати діяльність названої компанії, а також відсутності у неї регіональних підрозділів вона навряд чи здатна ефективно виконувати покладені на неї функції у повному обсязі.

Для надання дієвої допомоги потенційним інвесторам назріла необхідність створення загальнонаціональної системи реєстрації об'єктів інноваційної діяльності, що потребують інвестицій. Для цього до органу реєстрації в передбаченій законом строк має надходити вся необхідна інформація про названі об'єкти та основні напрями їх діяльності.

Варто підкреслити і той факт, що в державі нерідко впроваджуються у життя інфраструктури забезпечення інвестиційної діяльності, які є неефективними або взагалі не заслуговують довіри з боку інвесторів. Насамперед, це стосується деяких інститутів, запозичених у західних країнах, які виявляються непридатними для країн з перехідною економікою.

Найважливішим напрямом державної стратегії підтримки інноваційної діяльності має стати розвиток інфраструктури ризикового фінансування. Йдеться, зокрема, про створення так званих ехіт-фондів, які гарантуватимуть інвесторам отримання передбаченого угодою прибутку за умов, що інноваційне підприємство досягне певних показників ефективності.

На порядку денному прийняття законів, що визначають правовий статус та регулюють діяльність спеціальних територій підтримки інновацій, венчурних фондів, а також венчурних підприємств як головних об'єктів спрямування інвестицій.

На рівні закону має також бути визначено механізм стимулювання діяльності комерційних банків, спрямованих на кредитування інноваційних проектів. Варто розробити запровадити в практику закони про стимулювання участі комерційних банків в інвестуванні інноваційної діяльності, про страхування ризику інвестицій в інноваційні проекти тощо.

Висновки. Підсумовуючи викладене, зазначимо, що в Україні поки що не вдалося створити ефективно діючої інфраструктури підтримки інновацій. Без такої інфраструктури побудувати інноваційну модель розвитку національної економіки неможливо. Створення та всебічна підтримка діяльності названої структури має стати одним із пріоритетів державної політики в інноваційній сфері. Особливу увагу держава має приділяти створенню інфраструктури ризикового фінансування, а також підтримки промислових підприємств, що спеціалізуються в інноваційній сфері. Має також бути побудована розгалужена мережа центрів, яка б здійснювала моніторинг інвестиційно-інноваційної діяльності, проводила заходи, спрямовані на виявлення та підтримку діяльності підприємств-новаторів, у тому числі шляхом рекламування їх успіхів та досягнень як в Україні, так і за її межами. За допомогою держави має бути також створена мережа організацій, які б відстежували результати вітчизняних та зарубіжних новітніх досліджень у різних галузях науки та техніки, вивчали кон'юнктуру національного та світових ринків, своєчасно інформували вітчизняних бізнесменів про виявлені тенденції та зміни тощо. Вимагає подальшого вдосконалення також і діюча в державі структура поширення інноваційних ідей та знань.

Одним з головних завдань, що стоять перед державою у цьому зв'язку, є створення необхідної нормативно-правової бази. Зокрема на рівні закону мають бути визначені механізми стимулювання діяльності комерційних банків, спрямованих на кредитування інноваційних проектів; страхування ризику інвестицій в інноваційні проекти, а також правовий статус венчурних фондів та венчурних підприємств як головних об'єктів спрямування інвестицій.

Література

1. Грунер М. Поправки до НТР // Урядовий кур'єр. – 2003. – 4 червня.
2. Закон України «Про інноваційну діяльність» від 4 липня 2002 р. № 40-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2002. - № 36. – 266 с.
3. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 12. – ст. 165 с.
4. Закон України «Про наукову і науково-технічну експертизу» // Відомості Верховної Ради України. – 1995. - № 9. – 56 с.
5. Закон України «Про Національну програму інформатизації» // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 27-28. – 181 с.
6. Закон України «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків» // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 40. – 363 с.
7. Пріоритети та інструменти інноваційного розвитку України: Матеріали круглого столу. – К.: Альтерпрес, 2003. – С.9.
8. Ринейська Л. Методологічні аспекти інноваційного та інвестиційного менеджменту // Регіональні аспекти. – 2000. - № 2-3. – С.27-28.
9. Статистичний щорічник України за 2012 р. / за ред. Осауленка О.Г. – К.: Державна служба статистики України, 2013. – 552 с.
10. Указ Президента України «Про Основні напрями інвестиційної політики на 1999-2003 роки» // Урядовий кур'єр. – 1999. – 8 вересня.

References.

1. Hruner, M. (2003), "Popravky do NTR", *Uriadovyi kurier* from 04.06.2003.
2. The Verkhovna Rada of Ukraine (2002), The Law of Ukraine "Pro innovatsiinu diialnist", *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, vol. 36, p.266.
3. The Verkhovna Rada of Ukraine (1992), The Law of Ukraine "Pro naukovu i naukovo-tekhnicynu diialnist", *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, vol. 12, p. 165.
4. The Verkhovna Rada of Ukraine (1995), The Law of Ukraine "Pro naukovu i naukovo-tekhnicynu ekspertyzu", *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, vol. 9, p. 56.
5. The Verkhovna Rada of Ukraine (1998), The Law of Ukraine "Pro Natsionalnu prohramu informatyzatsii", *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, vol. 27-28, p.181.

6. The Verkhovna Rada of Ukraine (1999), The Law of Ukraine "Pro spetsialnyi rezhym innovatsiinoi diialnosti tekhnolohichnykh parkiv", Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy, vol. 40, p.363.
7. (2003), "Priorityety ta instrumenty innovatsiinoho rozvytku Ukrainy", *Materialy kruhloho stolu*, Alterpres, Kyiv, Ukraine, p. 9.
8. Ryneiska, L. (2000), "Metodolohichni aspekty innovatsiinoho ta investytsiinoho menedzhmentu", *Rehionalni aspekty*, vol. 2-3, pp.27-28.
9. Osaulenko O.H. (2013), *Statystychnyi shchorichnyk Ukrainy za 2012 r.* [Statistical Yearbook of Ukraine for 2012], Derzhavna sluzhba statystryky Ukrainy, Kyiv, Ukraine, p. 552.
10. President of Ukraine (1999), "Pro Osnovni napriamy investytsiinoi polityky na 1999-2003 roky", *Uriadovyi kurier* from 08.09.1999.

Стаття надійшла до редакції 20.08.2013 р.

ТОВ "ДКС Центр"